

В нашій державі усе різкіше відчувається брак міцної державницької ідеології, ідеології, яка б стала національною, ідеології, яка б об'єднала усі частини України. Через її відсутність ослаблюється здатність України адекватно протистояти чужим, впливам, тисковим чи навіть наступам. Усі ми відчуваємо, як активізувалися антиукраїнські сили з усіх боків нашого кордону і в самій державі.

Російські імперіалістичні кола безкарно пропагують на території України ідею про повернення до єдиної держави з Росією («русській мір», жаль за СРСР, Митний Союз тощо). Польські екстремісти знову заразилися думкою про польськість «Східних кресів», чи навіть про їх повернення (дивно, але подібна думка неодноразово висловлюється і представниками російських екстремістів, особливо на Інтернет-форумах). Угорщина та Румунія таємно видають свої паспорти громадянам України. На нашу гадку - це усе результат єдиного ідеологічного фронту, який твориться для можливого повернення, довоєнного status quo, в результаті розколу України. Як би кволо і ефемерно це не виглядало, дії згаданих сил свідчать про існування певної ідеї, незкоординованої, непередбачуваної, але з історичним підтекстом. При цьому, якщо у випадку Польщі, офіційна позиція Варшави відкидає усякий імперіалізм щодо України, то у випадку з Угорщиною та Румунією ситуація інша - паспорти видаються владою цих держав, що свідчить про існування певної політичної мети. Що ж до Росії, то відверто екстремістські думки не линуть з боку президента чи прем'єра, однак їх висловлюють багато офіційних осіб РФ - Жириновський, Лужков, Патріарх Кіріл та ін.

Але повернімося до ситуації щодо ставлення польських екстремістів до галицьких українців та їх історії, зокрема, національно-визвольних змагань.

Звичайно, польська офіційна влада досить толерантно ставиться до українців; намагаючись оминати гострі кути наших колишніх взаємин, але у самій Польщі є ще ціла когорта епігонів імперіалізму, які постійно звинувачують українців у нерозкаяних гріхах, обминаючи глухим мовленням свої власні гріхи. Ці сили під спільною назвою кресов'яки і мілусніки мають у Польщі великий вплив на суспільну свідомість.

Ніхто з українців не може заперечити колишнім жителям Галичини полякам за національністю, що були виселені більшовиками в етнічну Польщу, що слід любити свою іншу вітчизну, як ніхто не змусить виселених українців не любити свою Лемківщину чи Холмщину. На жаль, у Польщі кресов'яки та їх прихильники всі заходи, присвячені спогадам про свою малу батьківщину, обов'язково вкраплюють елементи гіпертрофованого шовінізму. Їхня ретроспекція обов'язково насичена рецидивом колишньої окупації «кресів», а ностальгія супроводжується обскурантизмом щодо українсько-польських взаємин і особливо, до української історії Галичини.

В останньому номері польськомовного «Кур'єра галиційського» (29 липня-11 серпня 2011р., с.30) в листі до редакції Божена Лячковська з Познаня повідомляє про хід

підготовки і проведення XIV Дня Львова в Познаню. Проводить цю акцію Товариство мілуснікув Львова і Кресув Полудньово-Всходніх в Познаню з 9 по 11 вересня 2011 р. Ніби нічого грішного. Ніби, на перший погляд, нічого образливого для галицьких і львівських українців. Але в цих заходах знову ж таки простежується реваншистська тенденція. Зокрема, з ініціативи Товариства мілуснікув Львова встановлено нагороду найбільш відомим і активним діячам кресової політики. Статуетка виготовлена у вигляді лева, що є гербом Львова, під назвою «Semper Fidelis», тобто «Завжди вірний». Цей напис був на великому гербі Львова у міжвоєнний період разом з орденом «Віртуті мілітарі», яким був нагороджений польський Львів за участь в боротьбі з українцями та більшовиками. Цю нагороду в попередні роки отримало 4 особи: міністр Анжей Пшевозняк, проф. д.р. габ. Анжей Стельмаховський, Щепан Сікирка та Т.Томкевич, заслужений член товариства мілуснікув. Цього року цю нагороду отримає проф. Станіслав Нісія, автора книги про Личаківський некрополь.

Отже, нагорода за ідеєю кресов'яків, покликана нагадувати всім полякам про те, що і нинішній Львів є завжди вірним Польській державі. На таких прикладах виховується і польська молодь. Такі одіозні заходи, а вони проводяться майже у всіх польських містах, породжують своєрідну імперіалістичну ностальгію і гальмують розвиток взаємин між обома сусідніми народами.

Можливо українцям, що були примусово виселені з Надсяння та Перемишля теж слід нагороджувати своїх активістів статуеткою із зображенням українського герба цього міста із написом: «Завжди твій, Україно». Цікаво, як би такий захід сприйняли поляки, а особливо кресов'яки і мілусніки.

Отже, і цьогорічний фестиваль «XIV дня Львова» у Польщі буде в черговий раз проводитися з легким антиукраїнським спрямуванням, не кажучи вже про реваншизм на побутовому рівні.

На жаль, ці люди знаходять ідеологічну підтримку серед українців, які з невідомих причин, необ'єктивно, без будь-якого наукового чи дослідницького аналізу паплюжать власну історію, допомагають чужинським недругам фальсифікувати історичні події XX століття, особливо в часі польсько-українського протистояння.

Нещодавно інтернет-газета «Українська правда» опублікувала статтю якогось географа з Києва під іменем Павло Зуб'юк, під назвою «Що нам робити із злочинами на Волині». Після уважного прочитання цієї статті у нас склалося враження ніби п.Зуб'юк є вихідцем із середовищ польських кресов'яків. Нічого об'єктивного у статті географа з Києва нема, адже він чомусь «забув» про великі жертви серед українського населення від рук польських збройних формувань різних політичних спрямувань, а про масову загибель українців від рук радянських партизанів і радянських спецорганів чомусь у нього і згадки нема.

Хочеться в одному нагадати п.Зуб'юкові те, що він нині живе, працює в незалежній країні, має змогу писати безцензурні статті – мусить завдячувати ОУН-УПА та українським патріотам-націоналістам, які боролися і гинули за національну ідею. Очевидно, в автора інші політичні пріоритети.

В нашій попередній статті під назвою « [Приклад львівської толерантності](#) » писалося про прояв толерантності і любові до ближнього в часі відкриття пам'ятника розстріляним фашистами польським професорам. На жаль, у етнічній Польщі, зрештою, і у Львові не обійшлося, як пише Януш Канимір у своїй статті «70-ліття морду польських професорів у Львові в конференціях наукових», що була надрукована в «Кур'єрі Галіційському» без прикрих скандальних ... інцидентів».

Хочеться знову таки ще раз підкреслити: галицькі українці залишаються зразком толерації щодо своїх західних сусідів. Іншим прикладом духовно-релігійної толерації українців-греко-католиків є дозвіл польському духовенству і польській громаді Львова, як рівно ж численним гостям з Польщі, відзначати в церкві св. Андрія (колишній костьол бернардинів) День пам'яті святого Яна з Дуклі - польського патрона м. Львова. подія відбулася 8 липня 2011 р. і ніхто з місцевих українців не протестував, не принижував польських владик і ксьондзів та вірних, на жаль, в Перемишлі не доводиться діяти в таких рамках толерації греко-католицькому єпископові Марцинякові.

Можливо, певне протистояння між українцями та поляками буде подолано, хоча б з огляду на те, що Львівська обласна рада домовилася про співпрацю українських істориків з архівними інституціями Польщі. В рамках цих домовленостей 16 липня відбулася робоча поїздка делегації Львівської облради до республіки Польща.

Ігор Федик, науковий співробітник Центру досліджень визвольного руху. Член Національної спілки краєзнавців України.